

Робочу програму складено на основі:

1. Освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Укладач робочої програми : доктор. пед. наук, доцент Гриценко Андрій Петрович

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою історії, правознавства та методики навчання
протокол № 1 від « 28 » серпня 2023 року
Завідувач кафедри Андрій ГРИЦЕНКО, доктор. пед. наук, доцент

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІ Філології та історії
протокол № 8 від « 28 » серпня 2023 року
Голова вченої ради ННІ ФІ Олена ЧУМАЧЕНКО, кандидат іст. наук, доцент

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Віталій КРИЖАНІВСЬКИЙ, кандидат іст. наук.

(підпис)

Пояснювальна записка

Педагогічна практика на робочому місці вчителя у закладах загальної середньої та професійно-технічної освіти магістрантів зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) є невіддільною складовою їх освітньо-професійної підготовки, основними завданнями якої є закріплення здобутих теоретичних знань, формування у магістрантів умінь і навичок проведення навчальної та позакласної роботи за спеціальністю, виховної роботи в учнівському колективі.

Під час педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти магістрант оволодіває сучасними формами, методами, прийомами, засобами, технологіями планування і здійснення освітнього процесу; роботи в різних типах закладах освіти; поглиблює та закріплює теоретичні знання, здобуті в університеті. Практика розвиває у магістрантів креативні уміння, творчу ініціативу, надає можливість для реалізації особистісного навчання учнів, впровадження комунікативно-функціонального підходу в процесі проведення уроків із використанням сучасних технологій і методик активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку науково-дослідних умінь з подальшим їх застосуванням у вчительській роботі.

	Назва практики	К ур с	Семе стр	Кількість годин		Форма контрол ю
				Кредиті в	Годин	
О К 11	Педагогічна практика на робочому місці вчителя історії, правознавства та громадянської освіти	1	2	9	270	залік

II. 1. 1. Загальні положення

Педагогічно практика у закладах загальної середньої освіти студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» здійснюється з метою узагальнення та вдосконалення знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, набуття професійного досвіду.

Згідно навчального плану практика проводиться на I курсі загальною тривалістю 9 тижнів. Базою практики є загальноосвітня школа I-III ступенів №3 м. Глухова та заклади освіти відповідно до укладеної магістрантом двосторонньої угоди, цільового направлення.

Відповідальними за практику є кафедри: історії, правознавства та методики навчання; педагогіки та менеджменту освіти.

II. 1. 2. Мета та завдання практики

Метою педагогічної практики на робочому місці вчителя історії, правознавства та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти є набуття студентами навичок самостійної підготовки та проведення занять, вдосконалення та поглиблення загальнопедагогічних знань, умінь і навичок, набуття навичок проведення лекційних, практичних, семінарських занять та інших видів роботи, впровадження інноваційних технологій у процес історичної освіти.

Завданнями педагогічної практики визначені:

- вдосконалення вмінь та навичок застосування різноманітних засобів, методів та форм навчання, з врахуванням вікових й індивідуально-психологічних особливостей учнів та студентів у певних педагогічних ситуаціях;
- опанування методикою проведення нестандартних уроків з історії, правознавства та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти, з використанням інноваційних технологій викладання;

- розвиток вмінь добирати оптимальні методи, методичні прийоми, технології навчання та засоби навчання, ефективно використовувати навчально-лабораторне обладнання та комп'ютер на уроках;
- вдосконалення прийомів організації різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти: колективної, групової, індивідуальної;
- формування навичок аналізувати, узагальнювати та впроваджувати в практику сучасні педагогічні інновації та досвід найкращих педагогів;
- ознайомлення зі специфікою організації навчальної, виховної, науково-методичної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Під час проходження педпрактики у закладах загальної середньої освіти магістранти мають проаналізувати:

- роботу колективу закладу над єдиною науково-методичною проблемою;
- план роботи науково-методичної ради закладу, структуру науково-методичної роботи;
- навчальні та авторські програми (за фахом магістранта) закладу;
- авторські підручники, посібники, засоби навчання (за фахом) у закладі;
- застосування інноваційних методик навчання і виховання;
- роботу з обдарованими учнями;
- спільні заходи методичного характеру.

Під час проходження педпрактики у та закладах загальної середньої освіти магістранти мають проаналізувати:

- статут закладу, його структуру;
- зміст діяльності управлінців (директора та його заступників);
- специфіку організації освітнього процесу у межах МО;
- дослідити роботу МО, визначити інноваційні напрямки організації освітнього процесу та наукову тему, над якою працює заклад;
- дослідити елементи новаторського підходу до організації навчальної діяльності учнів у системі роботи вчителя;
- дослідити сучасні технології виховання та учнівського самоврядування в досвіді роботи закладу освіти;
- визначити напрямки роботи закладу зі студентами (учнями) з різних соціальних груп та тих, що мають девіантну поведінку;
- вивчити структуру та зміст профорієнтаційної роботи навчального закладу по набору контингенту студентів.

II. 1. 3. Вихідні та основні навчальні компетентності.

У результаті вивчення курсу майбутні учителі історії набувають наступні загальнонаукові (філософські) та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі в галузі середньої освіти як галузі професійної діяльності й комплексні проблеми історії під час навчання, що передбачає проведення дослідницької роботи щодо наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК 1. Сформованість професійної етики та загального культурного кругозору; здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації.

ЗК 2. Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками наукового дискурсу незалежно від їхніх національних, гендерних, вікових ознак, до вільного обговорення професійних, комунікативних проблем в усному та писемному форматах наукового мовлення

ЗК 4. Готовність до самоаналізу та прагнення до саморозвитку, підвищення науково-дослідницької та педагогічної майстерності

ЗК 5. Розуміння соціальної важливості професії викладача закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти

ЗК 6. Здатність репрезентувати культуру наукового мовлення українською та іноземною мовами під час проведення та презентації результатів досліджень історико-правового характеру.

ЗК 7. Здатність використовувати цифрові технології в навчальному процесі та при здійсненні досліджень історико-правового характеру

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримуватися наукової доброчесності в професійній, науково-дослідницькій діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 5. Здатність студентів до розробки та реалізації оригінальних методик викладання історії та використання історичних джерел у навчальному процесі загальної середньої та фахової передвищої освіти.

ФК 8. Здатність до організації якісного освітнього процесу та співпраці під час організації наукових досліджень з історії Європи доби Модерну та Постмодерну.

ФК 9. Здатність модифікувати, адаптувати, проєктувати методи та розробляти методичку науково-дослідницької діяльності у сфері історії та правознавства з використанням сучасних ІТ-технологій.

ФК 10. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, проєктування власної кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

II. 1. 4. Обов'язки методиста-предметника

Методичне керівництво практикою здійснюють викладачі, які мають вчений ступінь або досвід роботи вчителя історії у закладі загальної середньої освіти. Протягом практики викладач-методист:

1. Бере участь у настановчій та підсумковій конференціях педагогічних практик.
2. Перевіряє документацію з педпрактики та подає інформацію груповому керівникові.
3. Організовує свою роботу в тісній співпраці з груповим керівником.

II. 1. 5. Права та обов'язки магістрантів-практикантів

1. Магістрант-практикант зобов'язаний своєчасно виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики, проводити навчально-виховну роботу, забезпечуючи єдність навчання та виховання учнів.

2. Під час практики магістрант повинен показати себе як вчитель із високим рівнем громадської активності та глибокою зацікавленістю до педагогічної роботи, любов'ю до учнів.

3. Магістранти-практиканти мають право з усіх питань, що виникають у процесі практики, звертатись до керівників практики від університету; вносити пропозиції по вдосконаленню освітнього процесу, організації практики; брати участь у громадському та профспілковому житті навчального закладу, у конференціях та нарадах; користуватись бібліотекою, кабінетами та науково-методичними посібниками, що в них зберігаються.

4. Магістранти-практиканти зобов'язані з'являться у навчальний заклад за 20 хвилин до початку занять та знаходитись там протягом 6 годин робочого дня.

5. Магістрант-практикант повинен мати охайний вигляд, бути зразком працьовитості, організованості, ввічливості, завжди проявляти відповідний педагогічний такт у спілкуванні з учнями, вчителями, адміністрацією та батьками, брати активну участь у громадському житті колективу закладу освіти.

Кожен магістрант веде щоденник, у якому фіксує результати спостережень та аналізу навчально-виховної роботи з учнями, а також складає розгорнуті плани-конспекти залікових уроків (занять) і стислі плани-конспекти всіх проведених уроків (занять), крім залікових та позакласних заходів із фаху.

6. Практикант організовує свою діяльність у відповідності з вимогами статуту закладу освіти, виконує правила внутрішнього розпорядку, виконує вказівки адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, що ставляться до практикантів, порушник може бути усунутим від проходження практики.

7. Магістрант, якого усунули від практики, або магістрант, робота якого під час педагогічної практики визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план даного семестру. За рішенням Ради факультету філології та історії йому можна призначити повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

8. На період практики один із групи магістрантів, що проходять практику у відповідному закладі освіти, призначається старостою групи. В обов'язки старости входить облік відвідування магістрантів, загальна організація роботи, повідомлення магістрантів про колективні консультації та семінари, виконання доручень керівників практики.

II. 1. 6. Зміст діяльності магістрантів-практикантів

Під час практики магістранти проводять основні види роботи, притаманні діяльності вчителя:

1. *навчально-виховну* – з учнями, а саме: складають план роботи та працюють за ним; розробляють розгорнуті плани-конспекти уроків та виховних заходів; сприяють всебічному розвитку учнів, відбираючи для цього конкретний зміст і засоби педагогічного впливу; продовжують формувати учнівський колектив; створюють умови для розвитку самостійної діяльності учнів; підтримують у класі комфортний психологічний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей;

2. *просвітницьку* – серед учнів з питань історії, правознавства, громадянської освіти, краєзнавства, психології, охорони природи, а також серед батьків учнів, надаючи консультації стосовно індивідуального підходу у вихованні дітей і розвитку їх пізнавальної активності, приймаючи участь у проведенні батьківських зборів;

3. *методичну* – спільно з педагогічним колективом ЗЗСО, під час методичних семінарів, засідань методоб'єднань, аналізу шкільної документації та досвіду вчителів;

4. *дослідницьку* – спільно з викладачем ЗВО збирають експериментальний матеріал для виконання курсових і дипломних (бакалаврських) робіт (якщо це передбачено навчальним планом), впроваджують результати педагогічного дослідження в теорію та практику роботи школи.

Період проходження практики студентами умовно поділяється на три етапи: ознайомлювальний, основний, завершальний.

Ознайомлювальний етап триває протягом першого тижня протягом якого студент-практикант повинен:

а) ознайомитись з класами, календарно-тематичним планом уроків історії, методичною базою викладання предмету в школі;

б) ознайомитись із планом позаурочної та позакласної роботи з предмету;

в) скласти індивідуальний план на період проходження практики, графік проведення залікових уроків та позакласного предметного заходу.

Протягом наступних тижнів практики (основний етап) студент проводить пробні та залікові уроки з історії, виховну роботу. За період педпрактики студенти повинні:

1. Провести 4 уроки з «Історії України» (з яких 1-2 - заліковий урок на оцінку), 3 уроки з «Всесвітньої історії» (з яких 1 – заліковий урок на оцінку), 3 уроки з «Правознавства» (з яких 1 – заліковий урок на оцінку), 4 уроки з «Громадянської освіти»

(з яких 1-2 – заліковий урок на оцінку). Загалом: 14 уроків, з яких 6 – залікових уроки на оцінку. В тому числі 4-5 уроків з різних предметів мають бути нестандартними, з використанням методів інноваційних технологій.

2. Підготувати та провести позакласний захід з предмету в 10-11-х класах (за вибором).

2. Підготувати і провести заліковий виховний захід в закріпленому класі.

4. Виготовити наочність та дидактичний матеріал до 4-6-ти залікових уроків (по одному з кожного предмета).

Завершальний етап практики включає оформлення щоденника практики; підготовку звіту про виконання індивідуального плану роботи практиканта; прилюдний звіт на методичній конференції про виконану за час практики роботу.

II. 1. 7. Індивідуальні завдання практикантів

Під час проходження практики студенти мають виконати ряд індивідуальних завдань.

Педагогічна робота:

1. Виготовити мультимедійну презентацію до 4-х нестандартних уроків, з використанням методів інноваційних технологій.

2. Розробити і провести залікові уроки з використанням історичних джерел (не менше 2-3-х уроків).

Виховна робота:

1. Участь у виховній роботі з класом (проведення етичних бесід, диспутів, уроків культури, допомога в організації трудових, художніх, спортивних та інших заходів);

2. Підготовка і проведення одного залікового виховного заходу в закріпленому класі;

3. Підготовка і проведення одного залікового позакласного чи позашкільного виховного заходу за фахом (тематичний вечір, усний журнал, конкурс, вікторина, КВК, екскурсія, випуск спецгазети, бесіда тощо);

6. Участь в роботі з батьками (відвідування учнів вдома, участь у підготовці і проведенні батьківських зборів, у випуску газет для батьків тощо);

7. Проведення профорієнтаційної роботи.

Написання психолого-педагогічної характеристики:

Психолого-педагогічна характеристика – відповідальний етап педагогічної практики в школі. Уміння побачити та проаналізувати позитивні й негативні особливості особистості, класного колективу, вміння надати оптимальні за змістом психолого-педагогічні рекомендації, передбачають у студентів спроможність продемонструвати певний рівень необхідних знань, набутих у курсах загальної, вікової і педагогічної психології.

II. 1. 8. Контроль і оцінювання роботи студентів

Студент працює на робочому місці вчителя історії, правознавства та громадянської освіти самостійно.

Контроль за роботою студентів, її облік та оцінка – складові діяльності вчителя-фахівця, який має визначити, наскільки студент володіє основами педагогічних знань та навичок.

Керівники практики від університету оцінюють навчальну та виховну роботу, яку здійснював студент протягом практики, на підставі звітної документації та захисту результатів практики, враховуючи оцінки, які виставив вчитель-фахівець на базі практики.

Підсумки педагогічної практики студентів підводяться на факультетських науково-практичних конференціях.

П. 1. 9. Форма звітності студентів про практику

Наприкінці практики студенти подають такі звітні документи:

1. Розгорнуті плани-конспекти 4-6-ти залікових уроків (титульний аркуш див. у додатку);
2. Стислі плани-конспекти інших, крім залікових проведених уроків (занять) (всього 10);
3. Наочність до чотирьох залікових уроків (занять) (за вибором, по одному з кожного предмету (історія України, всесвітня історія, правознавство та громадянське освіта);
4. Розробки нестандартних уроків (мультимедійну презентацію до двох нестандартних уроків, з використанням методів інноваційних технологій).
5. План-конспект позакласного заходу за предметом;
6. План-конспект позанавчального виховного заходу;
7. Психолого-педагогічну характеристику на особистість учня;
8. Звіт про педпрактику.

П. 1. 10. Підведення підсумків практики

По закінченню практики проводиться підсумкова конференція. На конференції практиканти звітують про свою навчально-виховну роботу, дають характеристику класу, окремим учням, роблять висновок про рівень своєї теоретичної та практичної підготовки. Зокрема, студенти виступають із доповідями та презентаціям, які вони підготували на основі вивчення досвіду роботи кращих учителів-істориків міста та області, демонструють результати своєї науково-методичної роботи.

Проведення підсумкової науково-практичної конференції супроводжується організацією виставок. Матеріалами для виставок із навчальної та виховної роботи можуть бути: різноманітне унаочнення, підготовлене студентами (таблиці, схеми, діаграми, моделі, колекції тощо), стінні газети, куточки практиканта, тематичні стенди, фотогазети, мультимедійні презентації, відеофільми, які відображають діяльність учнів та студентів під час навчання, на екскурсіях, документи звітності (план роботи, опис проведених уроків, щоденники, сценарії позакласних занять тощо).

Важливе значення при підведенні підсумків практики має аналіз документів звітності студентів.

Загальна оцінка роботи кожного студента повинна бути комплексною, враховувати всі напрямки його діяльності за період практики, а не середньоарифметичною, виведеною з усіх отриманих оцінок. Вона визначається на основі обговорення та узгодження висновків керівників практики: методистів фахових кафедр. Підсумкову оцінку за практику виставляє груповий методист після узгодження з викладачами кафедр, які беруть участь у проведенні практики.

Алгоритм визначення підсумкової оцінки:

Під час захисту звіту про практику комісія уважно розглядає зміст звіту про практику, виставляє бали за зміст кожного розділу, після чого задає студентові усні запитання, які дозволяють оцінити розуміння студентом викладених у змісті звіту про практику положень. Виставлена загальна сума балів переводиться у традиційну оцінку і заноситься у відповідні документи як підсумкова оцінка з проходження практики.

Оцінка проходження науково-дослідної практики складається із суми балів, які виставляються комісією на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком

усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики. Для коректного порівняння оцінок різного типу застосовуються зважувальні коефіцієнти.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студента, набутих на практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням її у чотирибальну шкалу оцінок.

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка а ECTS</i>	<i>Національна оцінка</i>	<i>Національна оцінка</i>
95-100	A	зараховано	відмінно
85-94	B		добре
75-84	C		задовільно
65-74	D		
60-64	E		
40-59	Ex	незараховано	незадовільно
менше 40 або не виконані інші умови допуску	F	не допущений	не допущений

Складовою загальної суми балів захисту звіту про практику є:

- 1) сума балів за зміст звіту про практику окремо за кожним структурним розділом програми практики;
- 2) бали безпосередньо за захист звіту про практику.

Шкала балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки за практику, наведена нижче (див. табл.).

№	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1	Розгорнуті плани-конспекти 6 залікових уроків	0-18	0,18
2	Виготовлення мультимедійної презентації до 3 нестандартних уроків	0-18	0,18
3	Виготовлення наочності та дидактичних матеріалів до 6 залікових уроків	0-15	0,15
4	Стислі плани-конспекти інших проведених уроків (крім залікових) (всього 10)	0-16	0,16
5	Проведення предметного позакласного заходу	0-09	0,09
6	Позанавчальна, профорієнтаційна та виховна робота	0-10	0,1
7	Написання психолого-педагогічної характеристики	0-09	0,09
8	Оформлення документації педпрактики	0-5	0,05
Всього		0-100	1,0

Під час захисту звіту про практику комісія уважно розглядає зміст звіту про практику, виставляє бали за зміст кожного розділу, після чого задає студентіві усні запитання, які дозволяють оцінити розуміння студентом викладених у змісті звіту про

практику положень. Виставлена загальна сума балів переводиться у традиційну оцінку і заноситься у відповідні документи як підсумкова оцінка з проходження практики.

Критерії оцінки розділів звіту про практику (за кожний розділ)

I. **Найвища якість розділу звіту** (95-100% від максимальної кількості балів відповідного розділу) повинна відповідати таким вимогам:

- 1) повне та вичерпне викладення матеріалу, яке використовувалося при проведенні студентом занять та під час опрацювання відповідного розділу;
- 2) повний склад необхідних додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (копії документів, аналітичні та статистичні матеріали тощо);
- 3) актуальність і достовірність поданої у звіті інформації;
- 4) дотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

II. **Посередня якість розділу звіту** (50-95% від максимальної кількості балів відповідного розділу) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (50-75% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 2) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (50-75% необхідних додатків);
- 3) неактуальність або застарілість поданої у звіті інформації;
- 4) недотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

III. **Незадовільна якість розділу звіту** (0-50% від максимальної кількості балів відповідного розділу) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) одночасно присутні два чи більше критеріїв, що відповідають оцінці в 5 балів;
- 2) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 3) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (менше 50% необхідних додатків);
- 4) недостовірність поданої у звіті інформації.

Критерії оцінки захисту звіту про проходження педагогічної практики на робочому місці вчителя

I. **Найвища якість захисту звіту про практику**, яка оцінюється в 35-40 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) вільне володіння змістом роботи, яка проводилася на практиці, чітке розуміння суті обраної наукової проблеми та володіння здобутками науки у цій царині;
- 2) повне знання відповідного матеріалу, публікацій з обраної проблематики;

II. **Захист звіту про практику оцінюється в 15-35 балів, якщо:**

- 1) відносно захисту на найвищий бал немає відповідності хоча б одному з пунктів, зазначених вище, або якщо:
- 2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час визначення терміну прийняття чи назви змісту в цілому правильно зазначеного інструктивного матеріалу.

III. **Відповідь на питання оцінюється в 5-15 балів, якщо:**

- 1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього;
- 2) одночасно наявні обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки в 35-40 балів;

3) характер відповідей дає підставу стверджувати, що особи яка захищає звіт про практику, неправильно зрозуміла зміст практики і тому не відповідає на питання по суті, припустилася грубих помилок у змісті відповіді.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховуються і впливають на загальну суму балів допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (вживання не загальноприйнятих скорочень, рукописний варіант звіту, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 10 балів);
- помилки в оформленні звіту про практику порівняно з діючими вимогами (мінус 5 балів);
- помилкові статистичні та аналітичні дані, якщо розмір помилки незначний і в цілому не впливає на висновки, які зроблено у звіті (мінус 5 балів);
- використання застарілих науково-інформаційних джерел.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховується і впливає на загальну суму балів трудова дисципліна студента під час проходження практики. При порушенні графіка і змісту проходження практики (зафіксованому у відповідному журналі) викладач може знизити оцінку:

- за одноразове порушення індивідуального графіку практики та відсутність без поважних причин на занятті у встановлений час або систематичні запізнення (мінус 5 балів за кожний факт порушення);
- за несвоєчасність представлення на кафедру інформації про початок практики (мінус 10 балів);
- за несвоєчасність представлення на кафедру звіту про практику (мінус 5 балів).

Студент, котрий не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при захисті звіту про практику, направляється на практику повторно або відраховується з університету.